

”Som et lidet Frø...”

Lærerinnenes Misjonsforbund 100 år

Misjonsjubiléer er ingen sjeldenhet i det norske kirkelandskapet. Til tider feires de i stor stil og med tilsvarende oppmerksomhet. Kommende høst skal vi se nok en markering, selv om det denne gangen neppe blir blant de mest høylydte. ”Small is beautiful”, heter det. Hva størrelse angår, hører *Lærerinnenes Misjonsforbund* (LMF) til de mindre blomstene i den norske organisasjonsfloraen. Den rolle LMF har spilt gjennom årene, dokumenterer imidlertid at det ”frøet” som ble sådd i 1902 var spiren til en bemerkelsesverdige blomst i hagen.

Skjønt ”small”? Det er et relativt begrep som avhenger av hvilken målestokk en anvender. Med tanke på at LMF i de første etterkrigsårene hadde rundt 40% av landets ”lærerinnestand” som medlemmer, kan en saktens gjøre seg interessante tanker om forbundets størrelse. Poenget er likevel at dets ”beauty” ikke har ligget i dets størrelse, men i den banebrytende rollen LMF med sine ledere har spilt mht. kvinners plass i samfunn, kirke og misjon. Den fortjener å fremheves, og derfor har vi valgt å markere disse 100 årene med et spesialnummer viet LMF.

Prosjektet har vært spennende å arbeide med, helt fra idéen ble unnfanget. Det var ikke vanskelig å få habile bidragsytere til å bli med i prosessen, og det har ikke vært vanskelig å få nummeret fullt; snarere har vi valgt å gå adskillig ut over våre vanlige rammer. Bidragsyterne kommer både innenfra og utenfra LMFs rekker, og representerer sakkunnskap i kirke- og misjonshistorie, kvinne- og kjønnsstatikk, og den misjonsvirkeligheten ”på misjonsmarken” som LMF hele tiden har vært opptatt av. I likhet med temanummeret ”Kvinner i misjon” NOTM 3/1999, har også dette nummeret utelukkende kvinnelige bidragsytere. Det

skal ikke raljeres over som en indikasjon på at kvinner settes til å skrive om kvinner. Tvert imot er det et uttrykk for at kvinnelige forfattere og forskere i dag fremstår som særlige kompetente til å tegne utfyllende og korrigerende perspektiver på en historie som oftest har vært beskrevet av menn.

Samlet presenterer disse artiklene et stort og spennende materiale med referanse til en rekke betydningsfulle kvinner i norsk samfunns- og kirkeliv. Bidragene overlapper hverandre i noen grad, og nummeret har naturlig nok sitt tyngdepunkt i LMFs tidlige historie. Kristin Fjelde Tjelle har på begrenset plass maktet å trekke hundre års linjer fra starten i 1902 til i dag, samtidig som hun har tegnet en profil på forbundet som mange vil nikke gjenkjennende til. LMFs tilblivelse var langt fra noe isolert, norsk fenomen. Det var klar sammenheng med sterke strømninger i tida - nasjonalt og internasjonalt, noe Kristin Norseth dokumenterer for oss. Hun peker både på likhetspunkter og forskjeller sammenliknet med tilsvarende bevegelser utenfor landets grenser. LMF har, som andre organisasjoner, sine markante lederskikkelser. Uten forkleinselse for noen står Henny Dons (1874-1966), forbundets leder gjennom 40 år, som den mest sentrale. Hennes betydning i norsk misjon, kirke og samfunn kan vanskelig overvurderes. Lisbeth Mikaelsson leverer en grundig presentasjon av Henny Dons, med særlig fokus på den rollen hun spilte i kvinnehistorisk perspektiv. På samme måte som LMF ble startet på impulser utenfra, har det selv fått sine avleggere. Ikke mange år etter forbundets tilblivelse, ble et gassisk LMF etablert. Beate Vollsnes Ekenes lar oss høre interessante røster fra den historien. Endelig gir vår faste spalte "Fra misjonærens synspunkt" et eksempel på studier som dagens LMF-ere forestår. Kari Opperud hører hjemme i rekkene og skriver om "Misjon, underordning og japanske ekteskap" på bakgrunn av sin hovedoppgave om temaet.

Fra redaksjonens side sier vi en hjertelig takk til LMFs landssekretær Torunn Lunde, som har gjort et betydelig arbeid med å fremskaffe materiale til forfatterne. Med ønske om at foreliggende nummer kan inspirere til fortsatt innsats, gratulerer vi med jubileet!

Jan-Martin Berentsen